

**SDĚLENÍ
MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ, ODBORU OCHRANY OVZDUŠÍ**

k zařazení vrtných souprav využívajících spalovací motory jako mobilní zdroje znečišťování ovzduší dle zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění

Mobilní vrtné soupravy jsou zařízení, která jsou přemístitelná na místo použití a po provedení vrtných prací je toto zařízení složeno a odvezeno na jiné místo. Vrtné soupravy mohou být různé konstrukce, některé jsou při realizaci vrtů umístěny na kolovém vozidle, a některé jsou před vrtnými pracemi z vozidla sejmuty jeřábem a mají vlastní nosnou konstrukci. Nicméně veškerá vrtná zařízení jsou přemístitelná a na jednom místě pracují maximálně několik desítek dnů.

Při realizaci vrtů může docházet ke znečišťování ovzduší dvěma způsoby. Prvním je vnášení prachových částic do ovzduší rozrušováním hornin. Znečišťování ovzduší z rozrušování hornin lze považovat za zanedbatelné a nemá prakticky žádný vliv na kvalitu ovzduší, jelikož vytěžená hornina je většinou i vzhledem k výplachovému způsobu ražby nasycena vodou a prachové částice se tak při ražbě neuvolňují. Druhým způsobem, kterým může docházet ke znečišťování ovzduší, je pohánění vrtného soustrojí pomocí spalovacího motoru. Motory na vrtných soupravách mají jmenovitý tepelný příkon dle velikosti soupravy nejčastěji od 0,2 do 3 MW a jedná se o motory běžně dodávané také do jiných aplikací, jako jsou stroje v lodní a železniční dopravě aj.

Zdroje znečišťování ovzduší lze dle charakteru provozu zařadit jako zdroje stacionární nebo jako zdroje mobilní s tím, že pro mobilní zdroje nejsou stanoveny specifické emisní limity a další podmínky provozu v zákoně o ochraně ovzduší ani v jeho prováděcím právním předpisu, vyhlášce č. 415/2012 Sb., o přípustné úrovni znečišťování a jejím zjišťování a o provedení některých dalších ustanovení zákona o ochraně ovzduší.

Mobilním zdrojem se dle § 2 písm. f) zákona o ochraně ovzduší rozumí samohybná a další pohyblivá, případně přenosná technická jednotka vybavená spalovacím motorem, pokud tento slouží k vlastnímu pohonu nebo je zabudován jako nedílná součást technologického vybavení. Aby byl zdroj znečišťování ovzduší kategorizován jako mobilní, musí být splněna podmínka samohybnosti, pohyblivosti nebo přenosnosti a současně podmínka, že zdroj má spalovací motor, který slouží k vlastnímu pohonu nebo je zabudován jako nedílná součást technologického vybavení. Zdrojem znečišťování v případě mobilního zdroje není primárně prováděná činnost, ale samotný spalovací motor pohyblivého nebo přenosného zařízení.

Odbor ochrany ovzduší Ministerstva životního prostředí vydal v roce 2014 stanovisko ke štěpkovacím zařízením dřevní hmoty a jejich zařazení dle zákona o ochraně ovzduší, které je zveřejněno na internetových stránkách ministerstva, ve kterém se mj. uvádí: „Naopak zařízení či technické jednotky, které je možné přemístit, ale kde hlavním zdrojem emisí znečišťujících látek není pohonná jednotka tohoto zařízení nebo jednotky, ale jiná činnost, pro kterou jsou tato zařízení určena, je třeba kategorizovat jako stacionární zdroje a takto s nimi nakládat.“

Z uvedeného vyplývá, že vrtná souprava by mohla být zařazena jako stacionární zdroj znečišťování ovzduší pouze v případě, že by v nezanedbatelné míře docházelo ke znečišťování ovzduší činnostmi vrtného soustrojí. Technické aspekty realizace vrtů však tuto možnost vylučují.

Technické požadavky z hlediska úrovně emisí plyných znečišťujících látek a tuhých znečišťujících látek z pohonů vrtných souprav (spalovacích motorů) jsou v právu Evropské unie upraveny ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 97/68/ES ze dne 16. prosince 1997, o sblížení právních předpisů členských států týkajících se opatření proti emisím plyných znečišťujících látek a znečišťujících částic ze spalovacích motorů určených pro nesilniční pojízdné stroje. Z platného znění směrnice vyplývá, že se nevztahuje na nesilniční mobilní aplikace s výkonem motoru nad 0,56 MW s výjimkou lokomotiv a vnitrozemských plavidel, pro které platí směrnice až do výkonu 3,3 MW. V blízké budoucnosti se však počítá s dalším rozšířením platnosti na veškeré nesilniční mobilní aplikace včetně např. vrtných souprav s výkonem nad 0,56 MW. (poslední veřejná verze celoevropského legislativního návrhu <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52014PC0581>).

Směrnice je transponována předpisy, které jsou v gesci Ministerstva dopravy. Ze směrnice vyplývá, že pro nesilniční pojízdné stroje (mobilní zdroje) jsou stanoveny emisní limity podobně, jako je tomu v případě silničních vozidel. Motor musí dle těchto předpisů splňovat emisní požadavky při uvádění na trh a jakékoliv zpřísnění těchto emisních požadavků se vztahuje pouze na nově uváděné stroje na trh. Plnění emisních požadavků je posuzováno během zkoušení na zkušebně, kam výrobce dodává motor k odzkoušení. Další motory ze stejné „rodiny“ (stejně typy

motorů) je pak možné dodávat na trh s certifikátem vydaným při zkoušení vzorového motoru. Emisní požadavky jsou předepsány v jednotkách g ZL/kWh mechanické energie motoru.

Základní prvky motorů používaných v lokomotivách a ve vrtných soupravách jsou totožné a i z kontextu evropské legislativy vyplývá, že se jedná o nesilniční mobilní stroj, byť konkrétně pro aplikace nad 0,56 MW výkonu v současné době bez stanovených limitních hodnot emisí znečišťujících látek.

Spalovací motory vrtných souprav jsou tedy z pohledu zákona o ochraně ovzduší a vzhledem k výše uvedenému považovány za mobilní zdroje znečišťování ovzduší a neuplatňují se tedy u nich specifické emisní limity pro stacionární zdroje zařazené pod kód 1.2 přílohy č. 2 k zákonu o ochraně ovzduší.

Bc. Kurt Dědič

ředitel odboru ochrany ovzduší

v. r.